

Sygn. akt I UK 324/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 9 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2010 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 czerwca 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z 12 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie J. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 sierpnia 2008 r. którą odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia.

Wnioskodawca (ur. 17 lipca 1953 r.) posiada 30 lat, 4 miesiące i 24 dni okresów składkowych oraz 5 lat, 1 miesiąc i 24 dni okresów nieskładkowych. Od 1 lipca 1986 r. zatrudniony był w Hutniczym Klubie Sportowym „O.” - Zakładzie Gospodarczym w M. na stanowisku kierownika grupy robót, a dodatkowo od 1 maja 1987 r. jako zastępca kierownika zakładu gospodarczego oraz od 1 stycznia 2003 r. - kierownik zakładu gospodarczego. Wnioskodawca jako kierownik grupy robót i zastępca kierownika zakładu odpowiedzialny był za organizację prac brygad remontowych w Wydziałach Huty [...] zgodnie z umowami i zamówieniami zawartymi między Klubem a Hutą, stale i w pełnym wymiarze czasu nadzorując prace remontowe na wydziałach będących w ruchu. Odpowiadał także za terminowość i jakościowe wykonanie zawartych umów i zamówień i za zabezpieczenie brygad w niezbędne materiały i narzędzia. Oprócz tych czynności wnioskodawca wykonywał obowiązki administracyjne polegające na sporządzaniu miesięcznych dokumentów do rozliczenia czasu pracy brygad, prowadził stanowiskowe szkolenia bhp i dziennik budowy dla poszczególnych wydziałów, przyjmował przekazywane przez kierownika UR lub inspektora nadzoru zakresy i warunki wykonania robót remontowych a następnie przekazywał je brygadzystom oraz uzgadniał na bieżąco zmiany we wprowadzanych zakresach robót remontowych. Pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, zgodnie z którym w okresie od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 2002 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali na stanowiskach kierownika grupy robót oraz zastępcy kierownika zakładu - kierownika grupy robót, wymienione w wykazie B dziale II poz. 17 załącznika do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (zwanego dalej zarządzeniem, zarządzeniem resortowym lub zarządzeniem branżowym). W świadectwie wskazano również, że od dnia 1

stycznia 2003 r. praca ta nie była przez wnioskodawcę wykonywana stale na stanowisku kierownika zakładu. Ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wynika zatem, że wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali. Uznając to określenie za bardzo ogóle i niejasne, w celu jego sprecyzowania Sąd Okręgowy sięgnął do załącznika Nr 2 do zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, na które pracodawca powołał się w wystawionym wnioskodawcy świadectwie i które - jako zarządzenie resortowe - pełni jedynie rolę informacyjną i uzupełniającą. Załącznik do wskazanego zarządzenia precyzuje stanowiska uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz wyszczególnia zakłady pracy, w których taką pracę się wykonuje. Huta [...] wymieniona została wśród zakładów zajmujących się produkcją i przetwórstwem ołowiu i kadmu przy pracach wymienionych w poz. 9-17, obejmujących pracowników stale i bezpośrednio zatrudnionych przy konserwacji i remontach maszyn i urządzeń produkcyjnych w wydziałach będących w ruchu wymienionych w poz. 9-15 (poz. 16) oraz pracowników bezpośredniego dozoru stale zatrudnionych w wydziałach wymienionych w poz. 9-15 (poz. 17).

W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował bezpośredni dozór nad pracownikami zatrudnionymi przy konserwacji i remontach maszyn i urządzeń produkcyjnych na wydziałach będących w ruchu, pełniąc faktycznie obowiązki mistrza, do których należało koordynowanie prac na poszczególnych wydziałach produkcyjnych, a nadzorowane przez niego prace wymienione zostały pod poz. 16 zarządzenia resortowego. Zgodnie z wykazem prac, pracę pracowników bezpośredniego dozoru można zaliczyć do prac wykonywanych w warunkach szczególnych jedynie wówczas, jeżeli sprawują oni stały nadzór nad pracownikami zatrudnionymi w wydziałach wymienionych w poz. 9-15. Tym samym nadzór nad pracownikami wykonującymi prace przy konserwacji i remontach maszyn i urządzeń produkcyjnych i wymienionymi pod poz. 16 wyklucza możliwość przyznania wnioskodawcy emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku.

Sąd drugiej instancji wskazał, że z przedłożonego przez wnioskodawcę świadectwa pracy wynika, iż w okresie od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 2002 r., będąc zatrudniony na stanowiskach kierownika grupy robót i zastępcy kierownika zakładu - kierownika grupy robót, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał na wydziałach Huty [...] prace wymienione w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., powoływanego dalej jako rozporządzenie) wykazie B, dział IV, poz. 2 oraz w stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 marca 1985 r. wykazie B dział II, poz. 17. Oparcie się na tym świadectwie pozwoliłoby więc na uznanie pracy wykonywanej przez wnioskodawcę za pracę w warunkach szczególnych, ale tylko pod warunkiem, że byłby on pracownikiem bezpośredniego dozoru stale zatrudnionym w wydziałach wymienionych w poz. 9-15. Tymczasem z materiału sprawy wynika, że wnioskodawca był na stałe zatrudniony w firmie zewnętrznej i nadzorował pracowników w wydziałach będących w ruchu i wymienionych pod poz. 16. Nadzorowanie przez niego prac wykonywanych przez podległych pracowników na poszczególnych wydziałach wymienionych pod poz. 9-15 było jedynie czasowe (np. na wydziale spiekalni przez 3-4 godziny dziennie lub do ukończenia naprawy awarii) i nie miało charakteru stałej pracy w panujących na tych wydziałach warunkach szczególnych. W konsekwencji, w ocenie Sądu drugiej instancji, wnioskodawca nie spełnił warunków do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 32 ust. 4 w związku z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., poprzez ich wadliwe zastosowanie i przyjęcie, że przepisami dotychczasowymi, na podstawie

których dochodzi do przesądzenia czy ubezpieczony był zatrudniony w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są zapisy zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. oraz przesądzenie, że skoro skarżący nie był stale zatrudniony na wydziałach wymienionych w poz. 9-15 tego zarządzenia, to tym samym nie spełnił wymogów uprawniających go do otrzymania emerytury w wieku niższym; 2) art. 32 ust. 4 w związku z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia oraz zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP, poprzez ich wadliwe zastosowanie i przesądzenie o braku prawa do emerytury skarżącego na podstawie przesłanek zawartych w zarządzeniu niestanowiącym źródła powszechnie obowiązującego prawa; 3) art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1 ust. 1 oraz § 8 rozporządzenia, przez ich niezastosowanie, wskutek którego doszło do nieuznania spełnienia przez skarżącego przesłanki wykonywania prac bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali, a to z uwagi na przesądzenie konieczności zastosowania w celu doprecyzowania prac określonych w dziale IV wykazu B wymienionego rozporządzenia zapisów zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.; 4) art. 32 ust. 4 w związku z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z zarządzeniem nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r., poprzez ich wadliwe zastosowanie i uznanie, że w zakresie prac polegających na bezpośrednim dozorze, które to prace predestynują do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku - nie mieszczą się prace opisane pod pozycją 16 wymienionego zarządzenia; II. naruszenie prawa procesowego przez niezastosowanie art. 227 k.p.c., które miało istotny wpływ na wynik sprawy i wskutek którego doszło do badania faktów niemających dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia, tj. badania charakteru pracy wykonywanej przez skarżącego pod kątem wykazu prac opisanych w nieobowiązującym zarządzeniu resortowym.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd właściwy, ewentualnie orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie skarżącemu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono, że o niemożności potraktowania zarządzenia resortowego jako przepisów dotychczasowych w rozumieniu art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01. Powoduje to, że charakter pracy wnioskodawcy winien być oceniany wyłącznie w oparciu o kryteria wynikające z § 1 ust. 1 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia wykazu B, który w dziale IV pod poz. 2 wymienia „prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali”.

Skarżący wskazał, że nawet przy przyjęciu możliwości zastosowania zarządzenia resortowego, to jego przepisy zostały przez Sąd drugiej instancji błędnie zinterpretowane. Prace wykonywane przez wnioskodawcę zostały bowiem wymienione pod poz. 16 (nadzór nad pracami wykonywanymi na wydziałach w ruchu), a poz. 17 odnosi się do pracowników bezpośredniego dozoru na wydziałach określonych w poz. 9-15, które z kolei zostały zdefiniowane pod poz. 16 jako wydziały będące w ruchu, a wymienione pod poz. 9-15.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest usprawiedliwiona, aczkolwiek nie wszystkie jej zarzuty i wywody mogą być uznane za trafne.

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., zgodnie z którym przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Przepis ten jest stosowany przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych, uprawnia bowiem sąd do selekcji zgłoszonych dowodów jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. Twierdzenie, że art. 227 k.p.c. został naruszony przez sąd rozpoznający sprawę ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania

dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, bądź gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru. Tymczasem Sąd drugiej instancji nie prowadził postępowania dowodowego, a jedynie powołał się na ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, uznając je za prawidłowe. W tej sytuacji nie mógł dopuścić się obrazy art. 227 k.p.c., skoro przepisu tego nie stosował.

Usprawiedliwione co do zasady są natomiast zarzuty naruszenia prawa materialnego. Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, powoływanej dalej jako ustawa o emeryturach i rentach lub ustawa), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Z mocy art. 46 ust. 1 ustawy, prawo to przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. przy spełnieniu dodatkowych warunków określonych w tym przepisie. W myśl art. 32 ust. 2, dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagający wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Natomiast stosownie do ust. 4 powołanego artykułu, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ustawę o emeryturach i rentach, a więc wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk, oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust. 2 i 3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01, OSNAPiUS 2002 nr 10, poz. 243 oraz uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 r., P 17/03, OTK-A 2004 nr 6, poz. 57). W

myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na warunkach w nim przewidzianych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, natomiast według jego § 8 ust. 1, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale IV wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn (pkt 1), ma wymagany okres zatrudnienia w rozumieniu § 3 rozporządzenia (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B (pkt 2). Zgodnie z postanowieniami działu IV pkt 2 wykazu B stanowiącego załącznik do rozporządzenia, do prac różnych należą prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali. Uznając to określenie za bardzo ogólne, Sądy obu instancji posłużyły się wykazem B stanowiącym załącznik do zarządzenia branżowego wydanego na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia i zawierającym szczegółowy wykaz zakładów pracy i stanowisk, na których w resorcie podległym Ministrowi Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego występowały prace określone w stanowiącym załącznik do rozporządzenia wykazie B.

W pierwszym rzędzie należy zwrócić uwagę, że regulacja zawarta w § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia, uprawniająca wymienione w nich podmioty do sporządzenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy wykazów stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B, nie rozszerzała ani nie ograniczała uprawnień pracowników, gdyż wykazy branżowe musiały być dostosowane do treści załączników do rozporządzenia i co do zasady stanowiły jedynie konkretyzację zakresu prac objętych tym rozporządzeniem w poszczególnych resortach i należących do nich zakładach. Inaczej rzecz ujmując, § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia nigdy nie mogły być interpretowane w ten sposób, że pracownicy zatrudnieni na stanowiskach niewymienionych w wykazach branżowych nie mieli prawa do świadczeń emerytalnych przysługujących ze względu na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, pomimo tego, że pracę taką faktycznie wykonywali. Wymienione

przepisy z jednej strony odnosiły się do prowadzenia dokumentacji, na podstawie której pracodawca zobowiązany był z mocy § 2 ust. 2 rozporządzenia do stwierdzenia okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych, z drugiej natomiast - uwzględniając specyfikę danego resortu i wchodzących w jego skład zakładów - określały szczegółowo stanowiska pracy, na których występowały rodzaje prac wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. W tym tylko zakresie zarządzenie resortowe może być pomocne przy ocenie charakteru i kwalifikacji prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach. Te właśnie kryteria decydują bowiem o zakwalifikowaniu prac danego rodzaju do prac wymienionych w wykazie A lub B załącznika do rozporządzenia, których wykonywanie uprawnia - na podstawie art. 32 ust. 1 tej ustawy - do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, przy uwzględnieniu stopnia ich wpływu na wcześniejszą utratę zdolności do wykonywania zatrudnienia.

Rację ma skarżący, że zarządzenia resortowe nie mieszczą się w kategorii źródeł powszechnie obowiązującego prawa (art. 87 Konstytucji RP), mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjne podległe organowi wydającemu te akty, a w konsekwencji nie mogą stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów (art. 93 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Znaczy to tyle, że zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. stanowi jedynie wykaz prac uznanych w tym resorcie za prace wykonywane w szczególnych warunkach, natomiast skutki prawne wykonywania takiej pracy określone są w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach oraz przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. w zakresie określonym w tej ustawie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2004 r., II UK 79/04, OSNP 2005 nr 14, poz. 214 oraz z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306).

Z poczynionych przez Sąd Okręgowy i przyjętych przez Sąd drugiej instancji za podstawę rozstrzygnięcia ustaleń wynika, że w okresie od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 2002 r. skarżący, zatrudniony na stanowiskach kierownika grupy robót oraz

zastępcy kierownika zakładu - kierownika grupy robót i wykonujący faktycznie obowiązki mistrza, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór nad pracownikami wymienionymi pod poz. 16 działu II wykazu B stanowiącego załącznik do zarządzenia resortowego, a więc stale i bezpośrednio zatrudnionymi przy konserwacji i remontach maszyn w wydziałach będących w ruchu wymienionych pod poz. 9-15 działu II wykazu B tego zarządzenia, w których praca była bezpośrednio wykonywana przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali w rozumieniu pkt 2 działu IV wykazu B stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Przy takim ustaleniu Sądy obu instancji uznały, że wykonywana przez skarżącego praca nie była pracą w warunkach szczególnych, której definicję zawiera art. 32 ust. 2 ustawy, gdyż nie była świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na jednym z wydziałów wymienionych pod poz. 9-15 działu II wykazu B zarządzenia resortowego, a polegała na nadzorowaniu pracowników wymienionych pod poz. 16 działu II tego wykazu. Pogląd ten jest oczywiście błędny już tylko dlatego, że skoro wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nadzorował prace przy konserwacji i remontach maszyn i urządzeń produkcyjnych wykonywane stale i bezpośrednio na wydziałach wymienionych pod poz. 9-15 działu II wykazu B zarządzenia branżowego, a więc prace wykonywane bezpośrednio przy produkcji ołowiu i kadmu oraz przetwórstwie tych metali, to był pracownikiem bezpośredniego dozoru stale zatrudnionym w tych właśnie wydziałach w rozumieniu poz. 17 działu II wykazu. Odnoszący się do tej grupy pracowników zapis w żadnym razie nie ustanawia warunku stałego zatrudnienia w jednym z wydziałów wymienionych w poz. 9-15, a jedynie stanowi o stałym zatrudnieniu w tych wydziałach, podobnie jak w przypadku objętych poz. 16 pracowników zatrudnionych przy konserwacjach i remontach maszyn i urządzeń produkcyjnych. Oczywiście jest bowiem, że z charakteru ich pracy wynikało stałe i bezpośrednie wykonywanie czynności konserwacyjnych i remontowych na wydziałach, na których występowało bezpośrednio narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a wymienionych w poz. 9-15 działu II wykazu B zarządzenia branżowego oraz odpowiadające mu stale i bezpośrednio dozоровanie tych czynności na tych samych wydziałach.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku z mocy art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Orzeczenie o kosztach oparto o odpowiednio stosowany art. 108 § 2 k.p.c.